

Zmiany międzynarodowych przepływów towarów i usług polskiego sektora rolno-żywnościowego

Cezary Klimkowski

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy

Wprowadzenie

- Temat PW: ŹRÓDŁA WZROSTU ORAZ EWOLUCJA STRUKTUR I ROLI SEKTORA ROLNO-SPOŻYWCZEGO W PERSPEKTYWIE PO 2020 ROKU
 - Zadanie PW: Funkcjonowanie i rola sektora rolno-spożywczego w otoczeniu gospodarki narodowej
 - Zagadnienie na rok 2017: Sektorowe przepływy międzygałęziowe gospodarki narodowej a wyzwania rozwojowe polskiego rolnictwa po 2020 roku
- Analiza z wykorzystaniem międzynarodowych tablic przepływów międzygałęziowych
- Przedmiotem analizy:
 - Skala i kierunek zmian powiązań polskiego sektora rolno-żywnościowego z zagranicą
 - Przedstawienie zmian odnoszących się do przemysłu spożywczego w Polsce na tle wybranych państw Europy Środkowo-Wschodniej
- Hipoteza badawcza:
 - (A) W ostatnich latach dochodzi do wzrostu intensywności powiązań polskiego sektora rolno-żywnościowego z zagranicą
 - (B) Zmianie ulega struktura geograficzna tych powiązań
 - (C) Podobne procesy obserwowane są w pozostałych państwach regionu

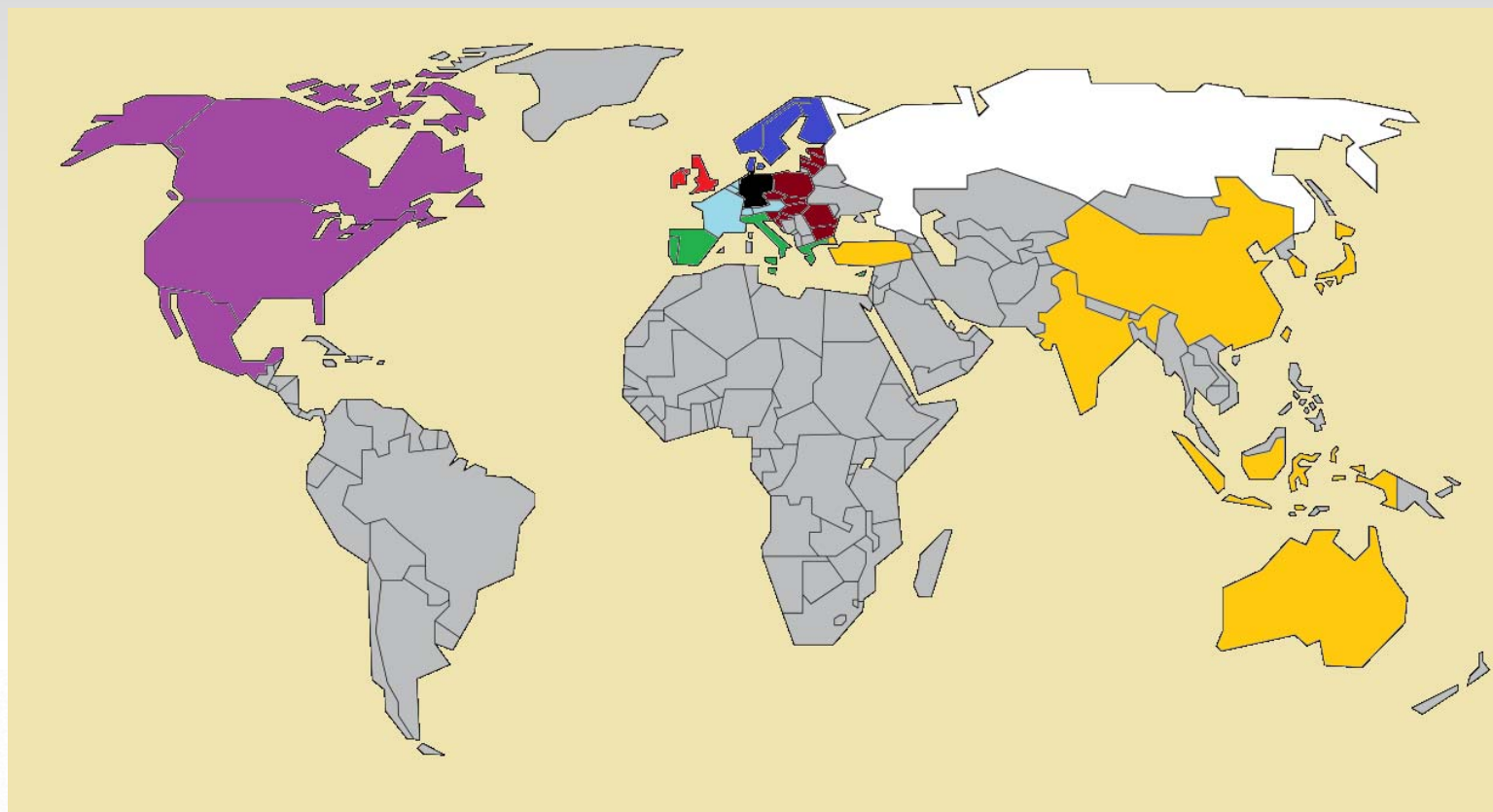
Baza danych WIOD

- Dane ze Światowej Bazy Danych Przepływów Międzygałęziowych (WIOD: World Input-Output Database):
 - Tablice opublikowane w roku 2016 (Release 2016)
 - Obejmują 28 państw UE i 15 najważniejszych gospodarek światowych spoza UE
 - Podział na 56 działów gospodarki (zg. z klasyfikacją ISIC Rev. 4)
 - Obejmują lata 2000-2014
 - Dane w tablicach są w cenach bieżących (w milionach dolarów)
- Rolnictwo:
 - Dział 1. Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo
- Przemysł spożywczy:
 - Dział 10. Produkcja artykułów spożywczych
 - Dział 11. Produkcja napojów
 - Dział 12. Produkcja wyrobów tytoniowych
- Analizowane państwa:
 - Polska
 - Wybrane z Europy Środkowo-Wschodniej (Bułgaria, Czechy, Węgry, Słowacja)

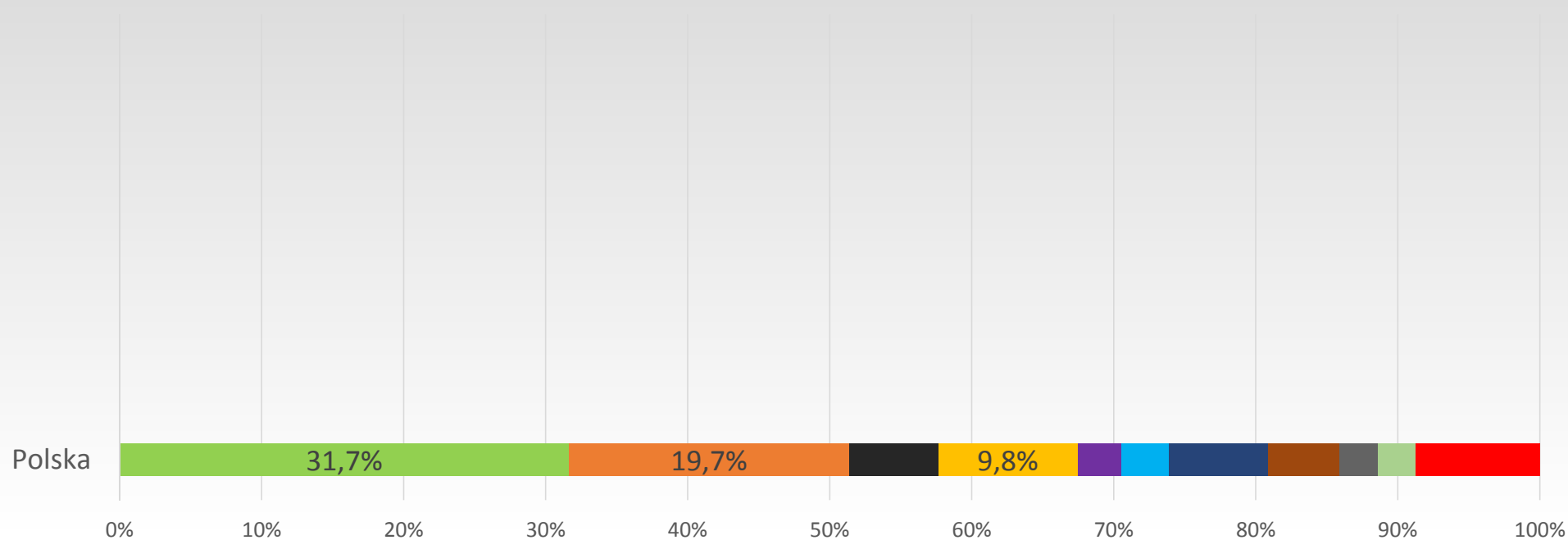

Grupowanie państw

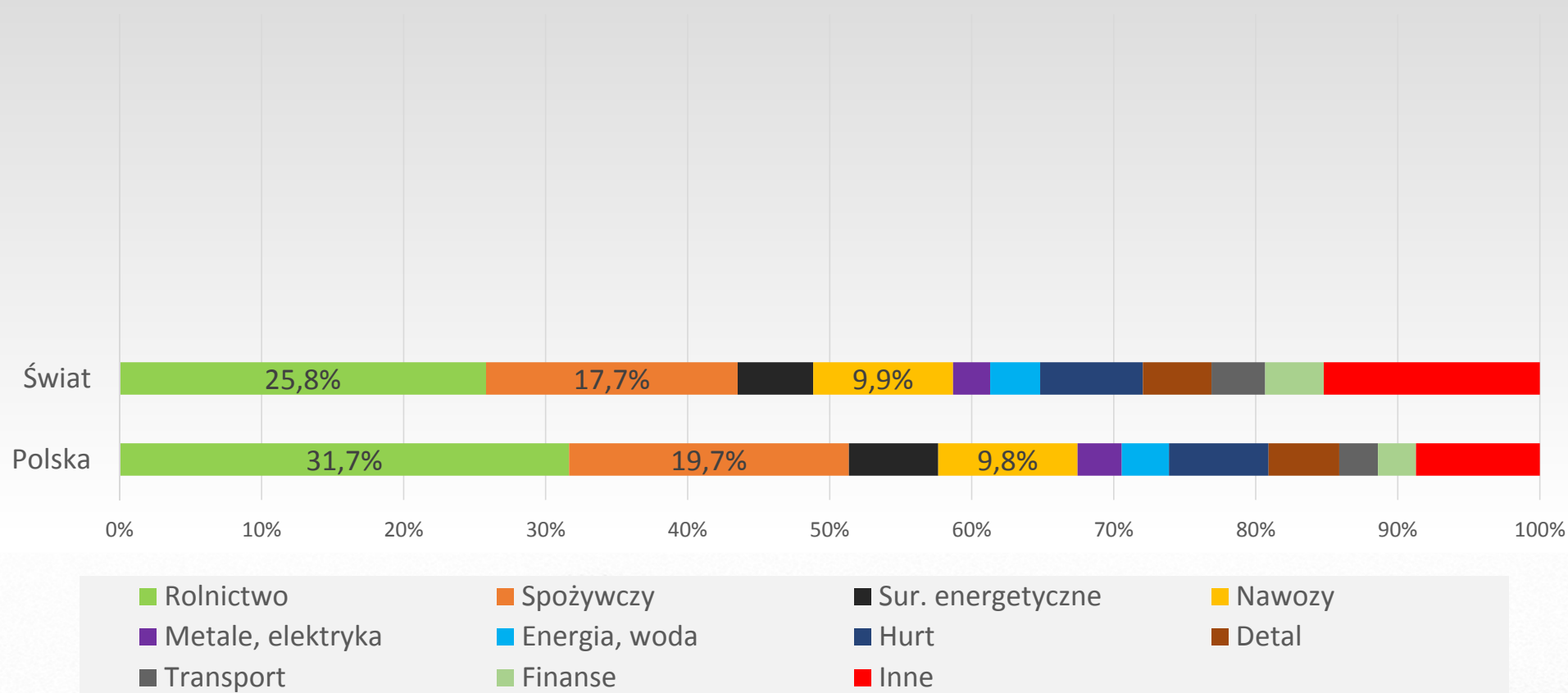
- Azja i Oceania
- Ameryka Północna
- Europa Wschodnia
- Skandynawia
- Europa Południowa
- Europa Centralna
- Wyspy Brytyjskie
- Niemcy
- Rosja
- Inne

Struktura przepływów do rolnictwa – 2014

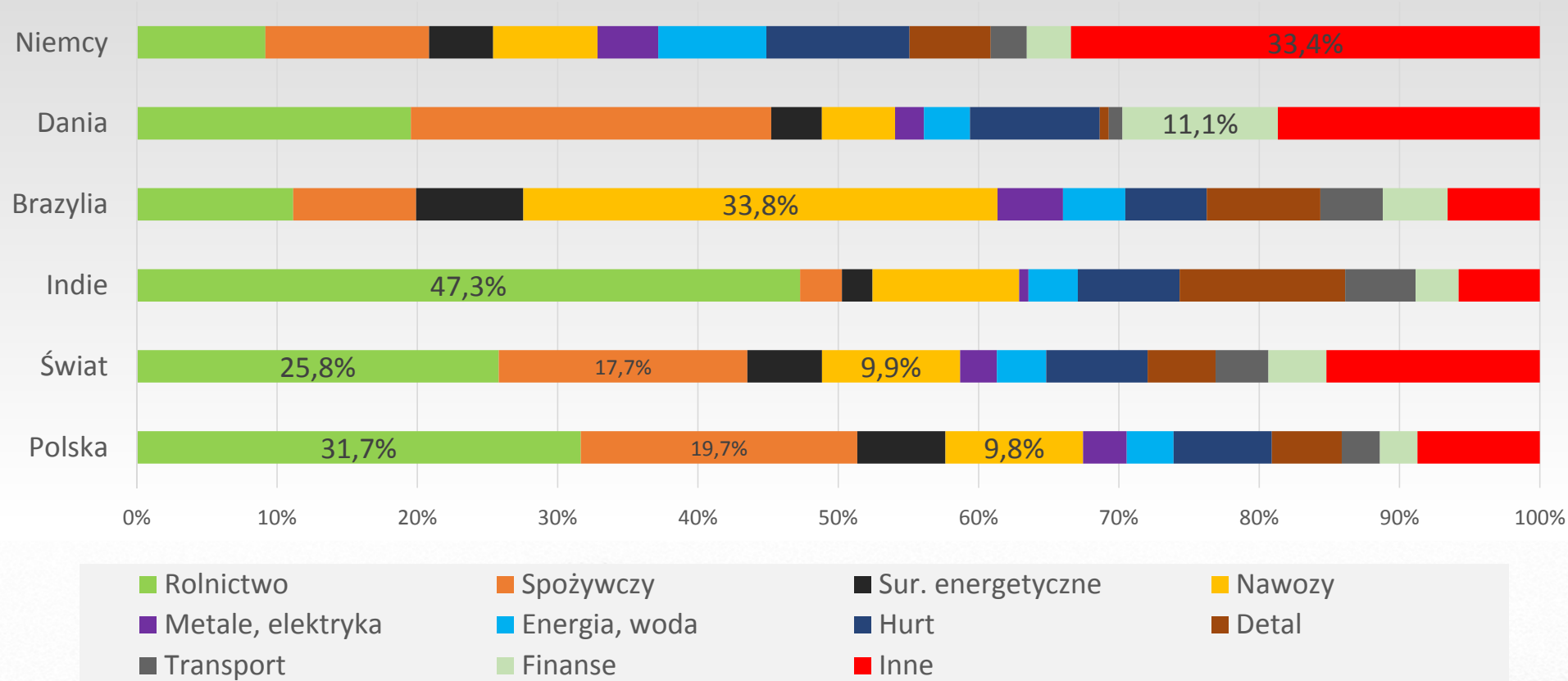

Rolnictwo	Spożywczy	Sur. energetyczne	Nawozy
Metale, elektryka	Energia, woda	Hurt	Detal
Transport	Finanse	Inne	

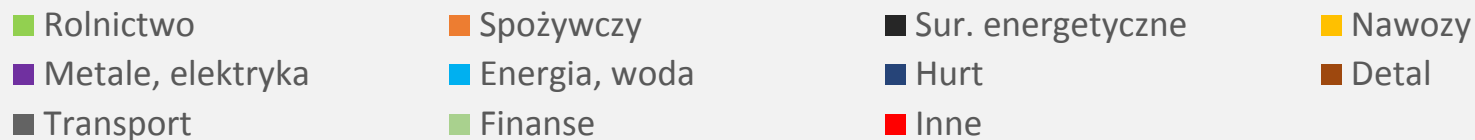
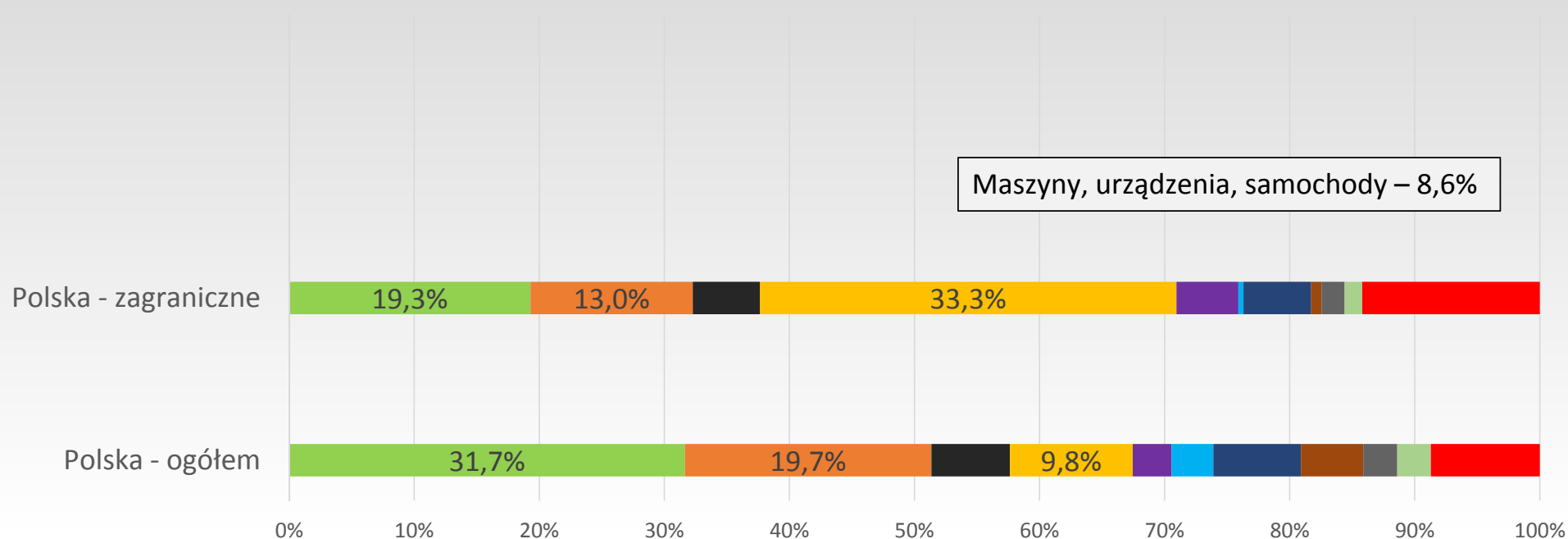
Struktura przepływów do rolnictwa – 2014

Struktura przepływów do rolnictwa – 2014

Struktura przepływów krajowych i zagranicznych do rolnictwa – 2014

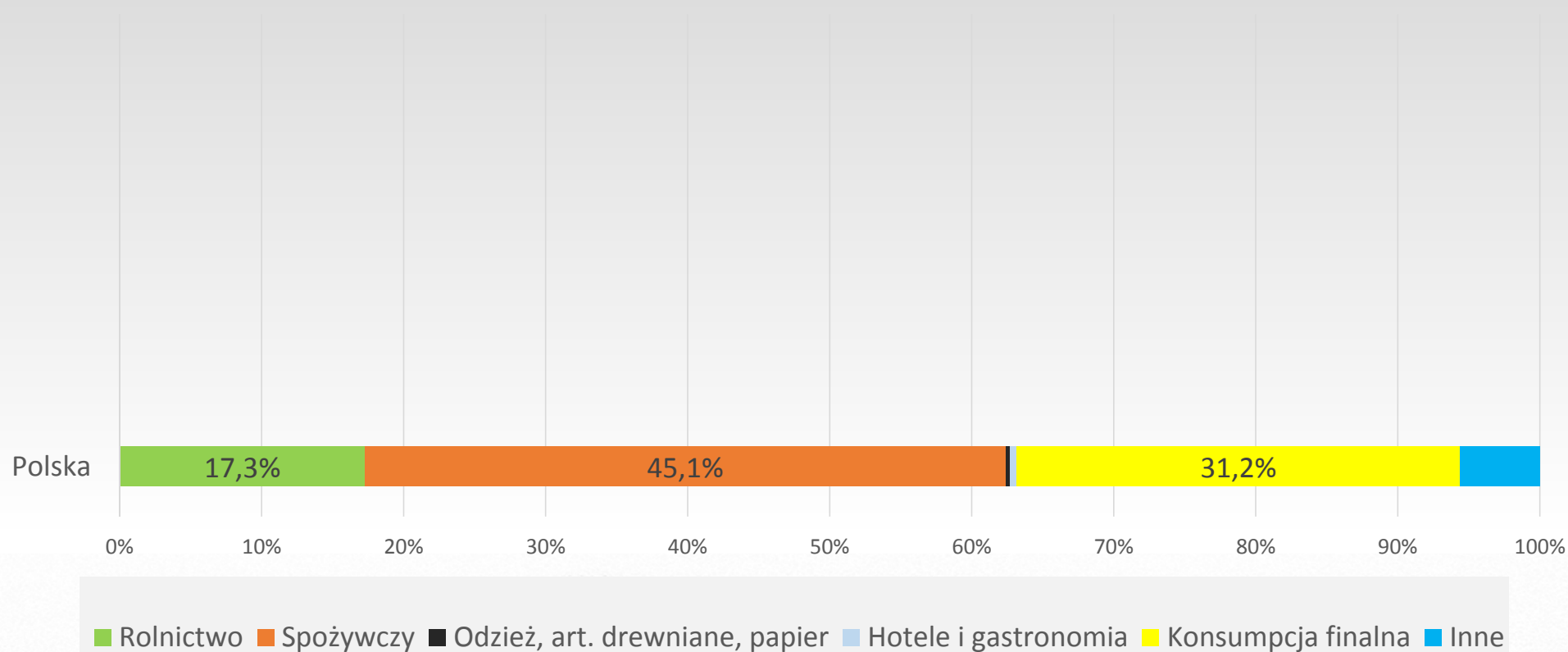

Przepływy zagraniczne do polskiego rolnictwa

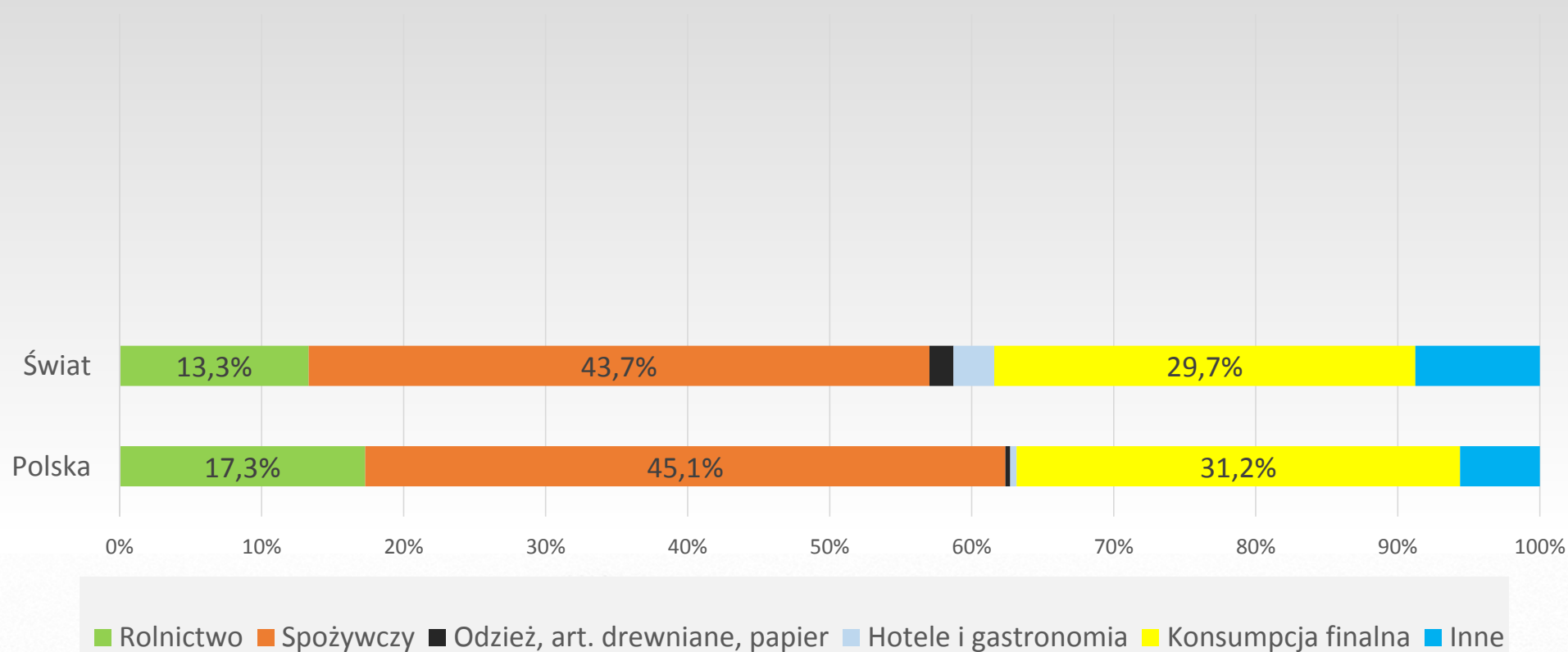

Udział przepływów zagranicznych		Oceania Azja i	Ameryka Północna	Europa Wschodnia	Skandynawia	Europa Południowa	Europa Centralna	Wyspy Brytyjskie	Niency	Rosja	Inne
15,8%	2000	1,9%	7,8%	18,8%	4,8%	3,0%	10,4%	3,7%	23,2%	11,3%	15,1%
14,1%	2001	3,0%	9,0%	16,4%	5,2%	3,1%	10,0%	4,2%	22,6%	9,6%	14,8%
15,7%	2002	2,4%	7,3%	19,4%	5,3%	2,8%	8,7%	4,7%	23,7%	12,0%	13,6%
17,3%	2003	1,8%	6,7%	20,3%	5,4%	2,3%	8,8%	4,5%	26,3%	10,3%	13,6%
16,5%	2004	2,1%	4,9%	21,8%	5,5%	4,5%	12,7%	5,6%	23,7%	7,7%	11,5%
16,7%	2005	2,2%	3,7%	23,4%	6,0%	5,9%	12,0%	5,4%	23,0%	6,5%	11,8%
17,8%	2006	2,6%	2,9%	24,9%	5,4%	7,2%	11,8%	6,5%	23,1%	4,9%	10,7%
18,1%	2007	2,1%	2,7%	25,3%	5,0%	7,1%	13,8%	7,2%	23,7%	3,9%	9,4%
18,9%	2008	2,0%	2,5%	24,7%	5,3%	7,1%	14,0%	6,9%	22,8%	3,5%	11,2%
17,1%	2009	2,4%	2,6%	23,8%	5,4%	9,4%	14,1%	7,7%	21,6%	4,0%	9,1%
18,0%	2010	3,3%	2,4%	21,3%	5,4%	9,2%	14,6%	7,2%	21,5%	4,2%	10,9%
19,4%	2011	4,7%	2,1%	21,5%	5,3%	8,2%	14,8%	7,1%	21,9%	3,5%	11,0%
19,9%	2012	4,4%	2,3%	20,5%	5,0%	8,1%	15,4%	7,8%	20,6%	3,7%	12,3%
19,4%	2013	3,5%	1,9%	20,5%	5,2%	8,4%	15,0%	6,8%	24,3%	4,0%	10,3%
20,0%	2014	3,1%	1,9%	20,5%	4,9%	9,2%	15,5%	7,8%	22,7%	2,9%	11,5%

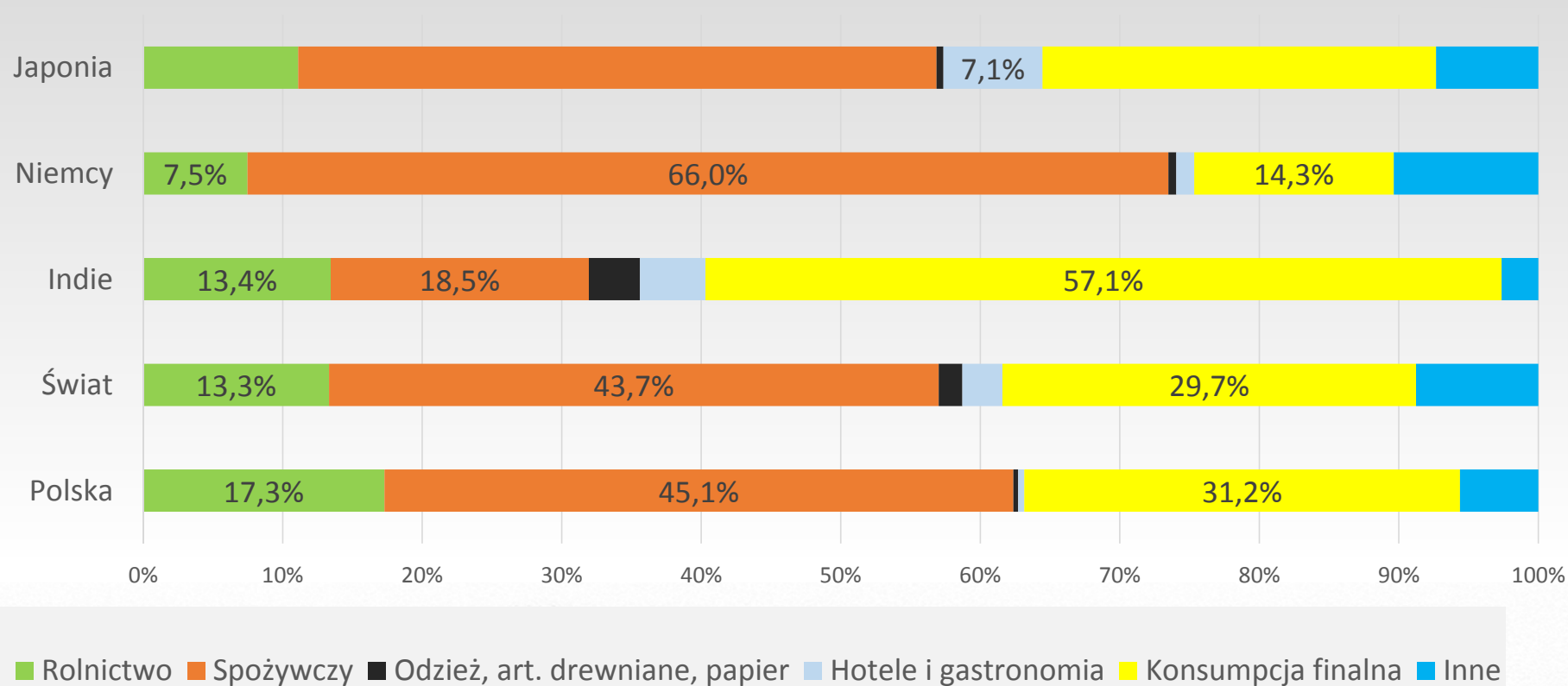
Struktura przepływów z rolnictwa – 2014

Struktura przepływów z rolnictwa – 2014

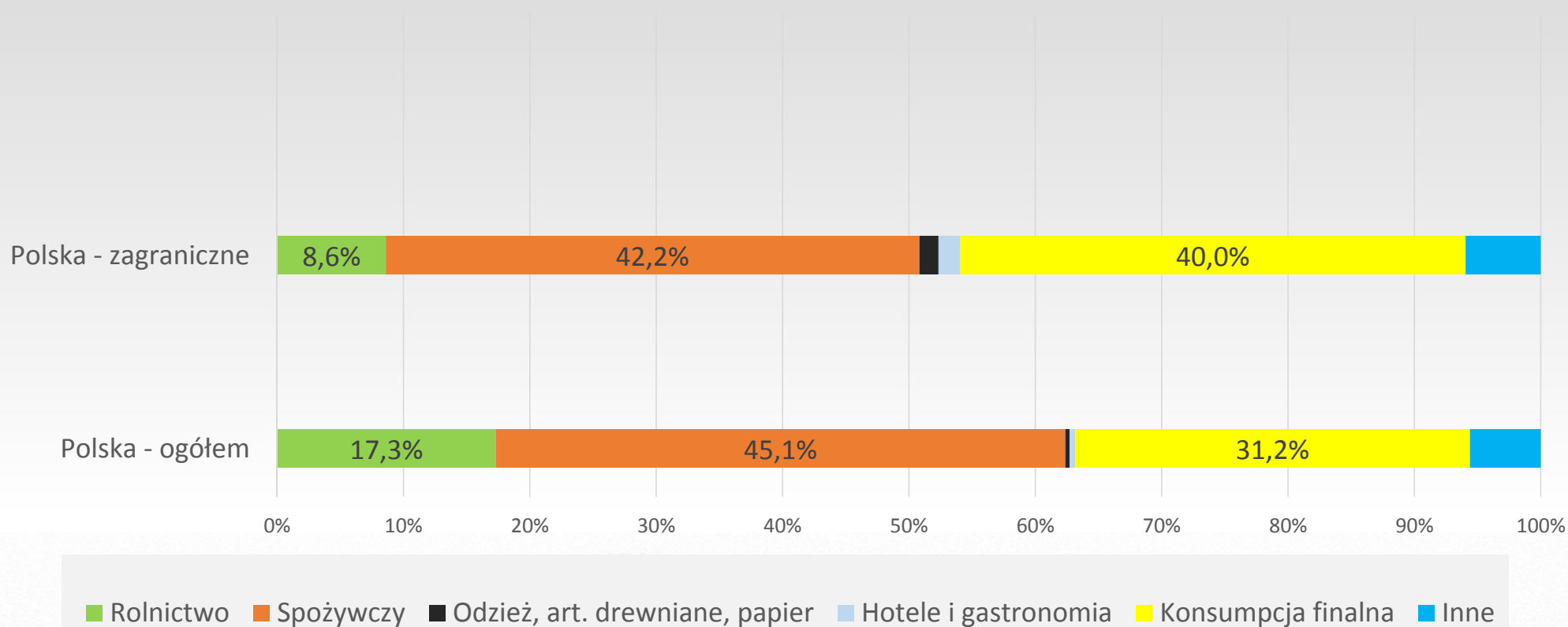

Struktura przepływów z rolnictwa – 2014

Struktura przepływów krajowych i zagranicznych z rolnictwa – 2014

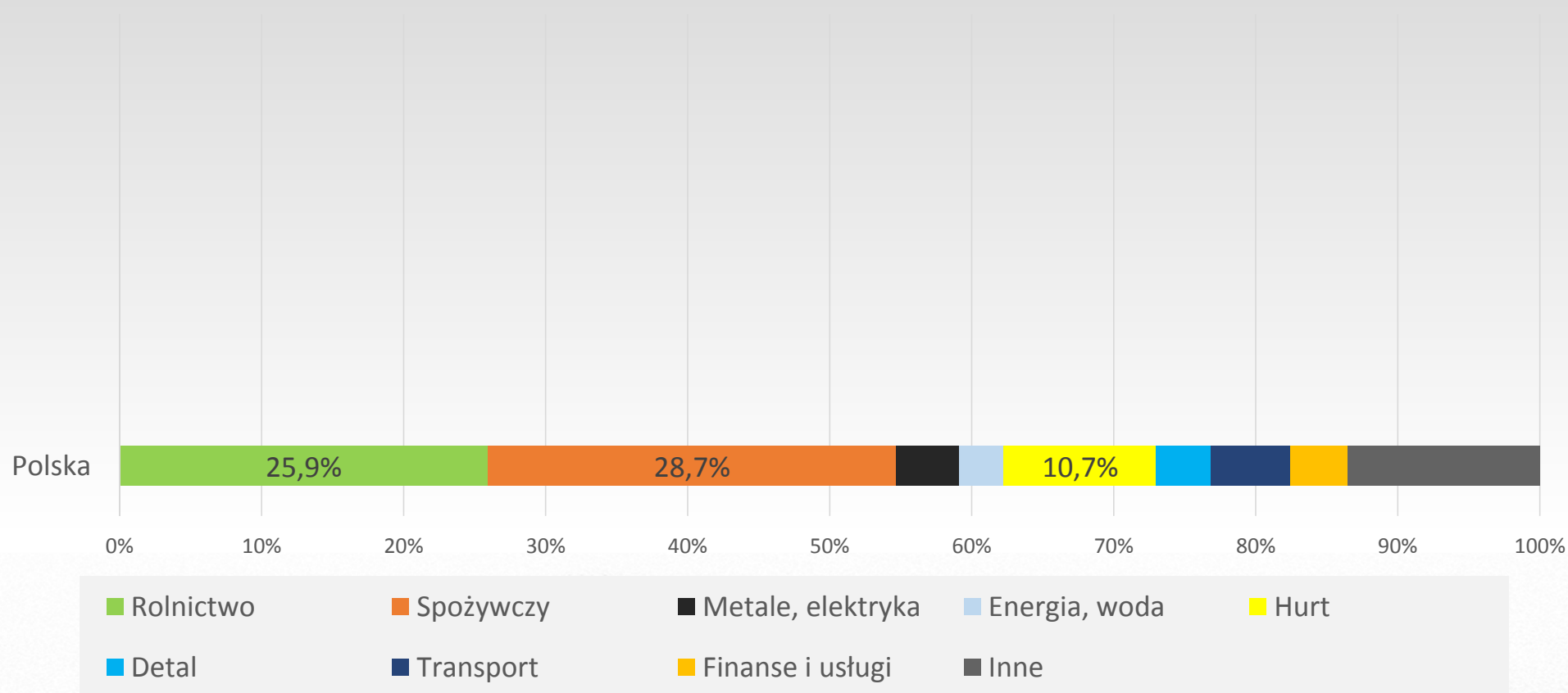

Przepływy zagraniczne z polskiego rolnictwa

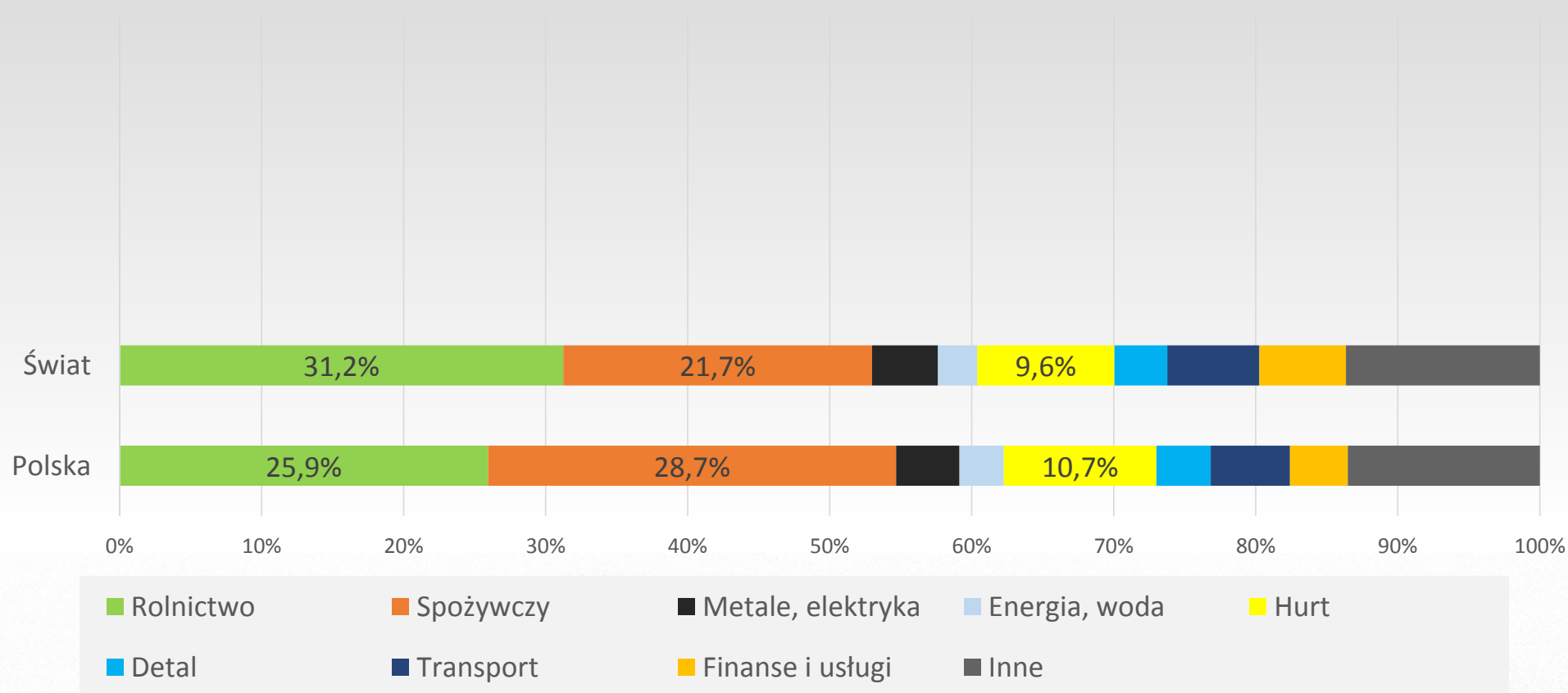

Udział przepływów zagranicznych			Popyt pośredni	Popyt końcowy		Europa Południowa	Europa Centralna	Niemcy
4,0%	2000	55%	45%		22,3%	17,5%	23,1%	
4,2%	2001	57%	43%		19,7%	19,4%	22,1%	
5,2%	2002	56%	44%		18,2%	16,9%	19,5%	
6,9%	2003	57%	43%		16,2%	17,5%	18,9%	
6,8%	2004	57%	43%		16,5%	16,7%	16,8%	
8,3%	2005	57%	43%		17,4%	13,8%	19,9%	
8,4%	2006	57%	43%		14,9%	13,0%	16,2%	
8,1%	2007	58%	42%		9,4%	13,1%	23,3%	
7,9%	2008	56%	44%		8,2%	15,1%	22,0%	
10,6%	2009	62%	38%		10,4%	13,2%	25,7%	
8,7%	2010	66%	34%		9,3%	14,1%	29,2%	
7,4%	2011	67%	33%		7,1%	13,6%	27,8%	
10,2%	2012	66%	34%		7,4%	12,3%	27,8%	
12,2%	2013	67%	33%		7,8%	9,6%	33,7%	
13,6%	2014	68%	32%		7,5%	8,6%	33,9%	

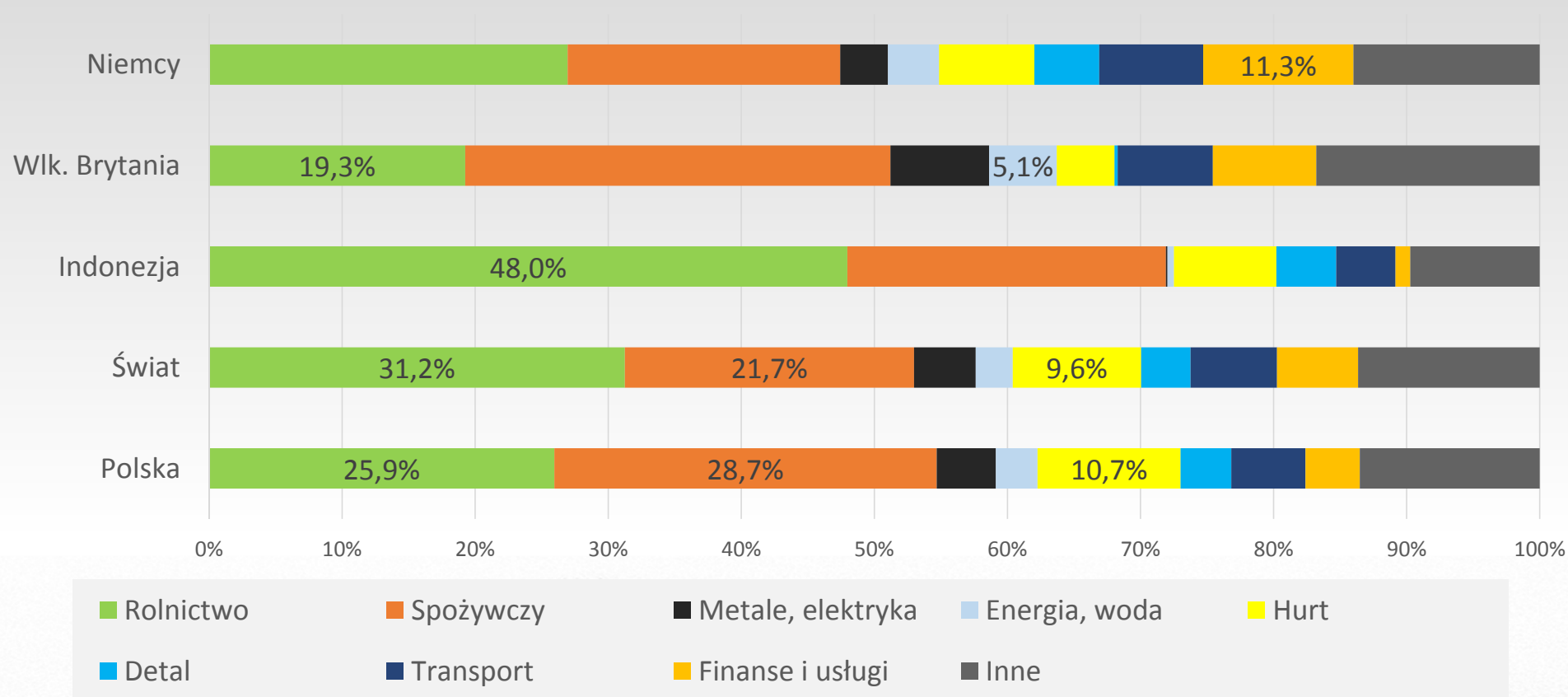
Struktura przepływów do przemysłu spożywczego – 2014

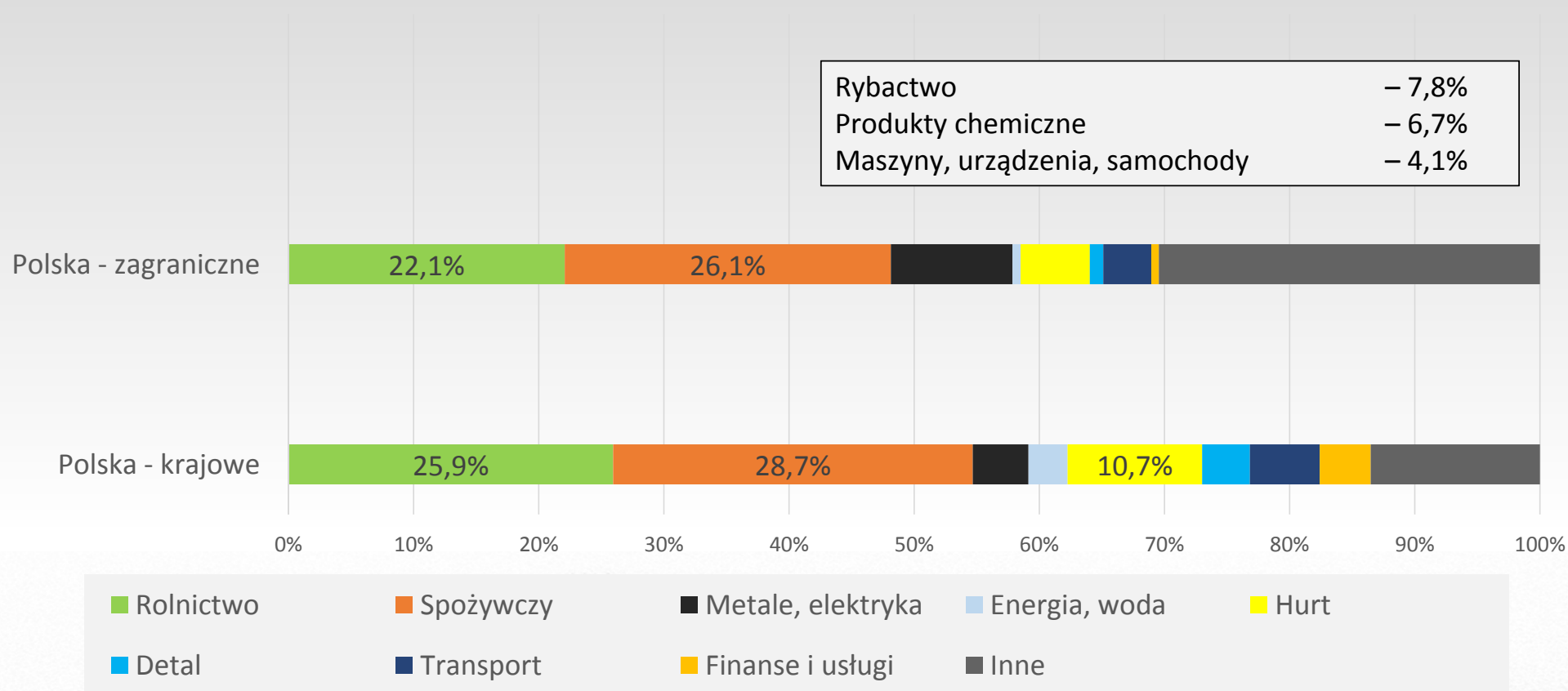
Struktura przepływów do przemysłu spożywczego – 2014

Struktura przepływów do przemysłu spożywczego – 2014

Struktura przepływów krajowych i zagranicznych do przemysłu spożywczego – 2014

Przeptywy zagraniczne do polskiego przemysłu spożywczego

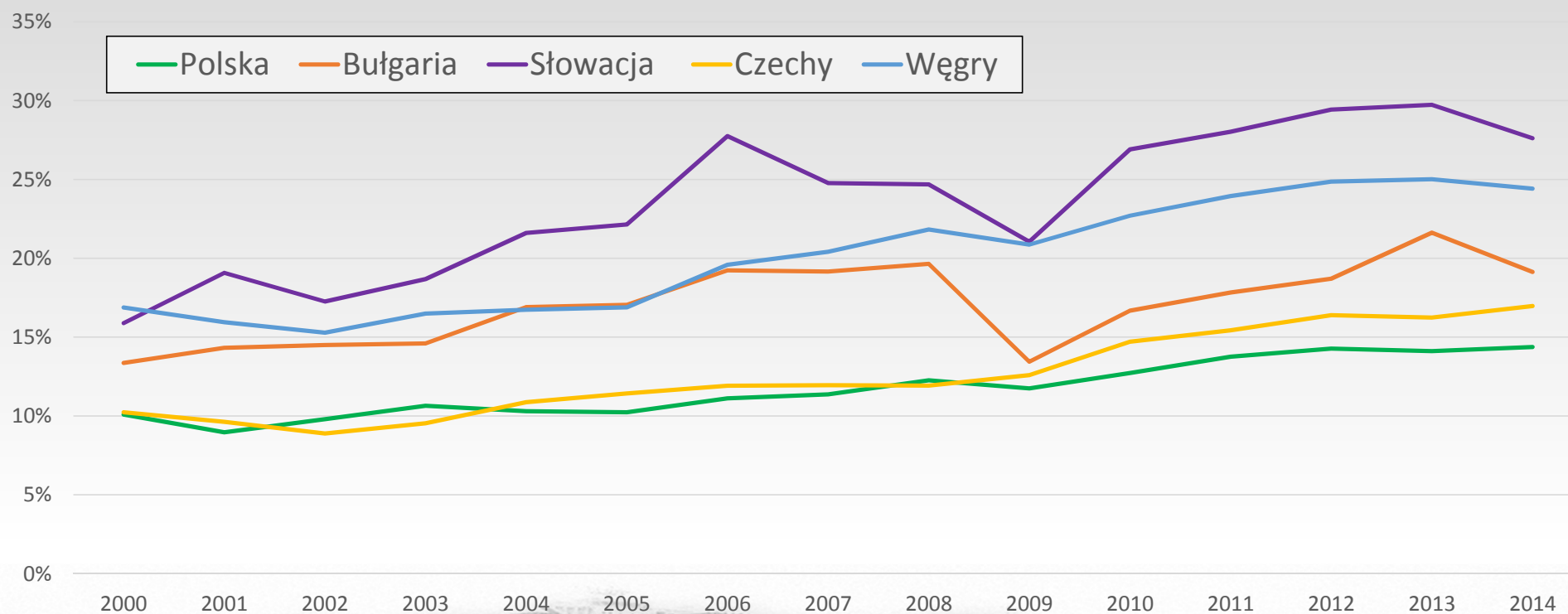
Udział przeptywów zagranicznych		Azja i Oceania	Ameryka Północna	Europa Wschodnia	Skandynawia	Europa Południowa	Europa Centralna	Wyspy Brytyjskie	Niemcy	Rosja	Inne
10,1%	2000	4,8%	3,0%	8,5%	8,8%	5,1%	19,5%	3,5%	24,9%	2,7%	19,1%
9,0%	2001	4,5%	3,0%	7,0%	7,9%	4,9%	20,5%	2,9%	24,5%	2,2%	19,7%
9,8%	2002	4,5%	2,6%	7,1%	7,9%	5,4%	25,6%	3,1%	24,3%	2,1%	17,6%
10,6%	2003	5,6%	2,4%	7,9%	8,0%	5,7%	22,4%	3,1%	23,2%	2,5%	19,0%
10,3%	2004	5,3%	2,7%	9,7%	7,5%	6,1%	21,3%	3,3%	22,7%	2,5%	19,0%
10,2%	2005	4,9%	2,5%	10,2%	6,8%	6,1%	20,8%	3,0%	23,4%	2,9%	19,3%
11,1%	2006	5,1%	2,4%	12,0%	9,4%	5,8%	18,9%	3,1%	22,3%	2,4%	18,5%
11,4%	2007	4,7%	2,5%	13,0%	7,4%	5,8%	18,6%	3,1%	24,9%	2,4%	17,7%
12,3%	2008	4,8%	2,2%	14,2%	7,8%	5,6%	18,8%	3,0%	24,1%	2,5%	16,9%
11,7%	2009	4,6%	2,3%	12,3%	8,1%	6,0%	19,5%	3,2%	24,3%	1,7%	18,0%
12,7%	2010	4,8%	2,2%	12,7%	7,4%	5,5%	17,7%	4,2%	24,9%	2,1%	18,5%
13,8%	2011	4,4%	1,5%	13,6%	7,5%	5,0%	16,4%	4,4%	26,1%	2,0%	18,6%
14,3%	2012	4,3%	1,9%	14,1%	8,3%	4,6%	16,4%	3,5%	27,1%	2,2%	19,4%
14,1%	2013	4,8%	2,6%	12,8%	11,4%	4,7%	15,4%	3,3%	26,3%	2,1%	19,0%
14,4%	2014	4,8%	1,7%	12,3%	13,9%	4,9%	13,8%	3,0%	25,8%	1,9%	17,8%

Przepływy zagraniczne do przemysłu spożywczego (POL, BGR, CZE, HUN, SVK)

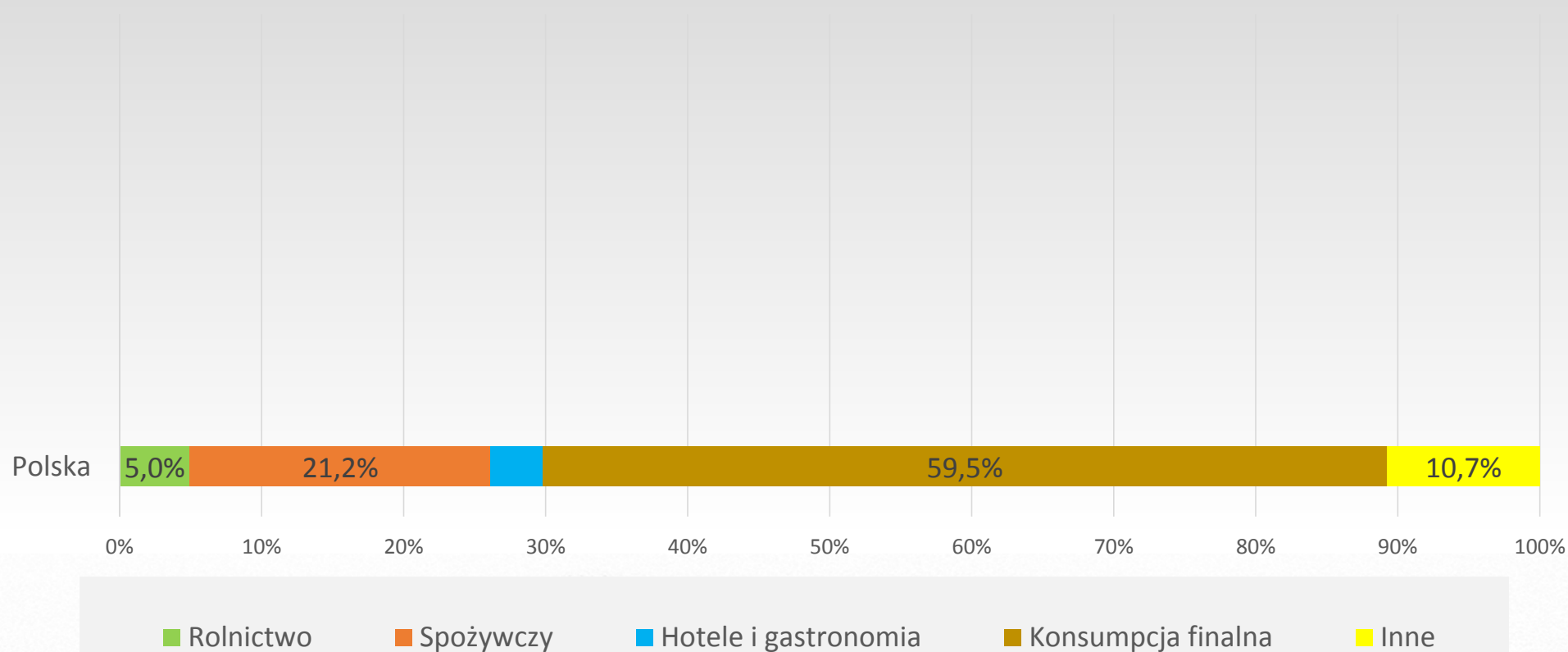

	POLSKA		BUŁGARIA		CZECHY		WĘGRY		SŁOWACJA	
Produkcja globalna 2014 [w mld dolarów]	74 440		6 494		16 877		13 425		5 080	
Azja i Oceania	4,6%	↔ 4,6%	12,2%	↓ 9,4%	9,0%	↓ 6,3%	4,1%	↓ 3,4%	2,1%	↔ 2,0%
Ameryka Północna	2,0%	↓ 2,1%	1,8%	↔ 1,6%	3,2%	↓ 2,0%	6,7%	↓ 3,3%	1,7%	↓ 0,5%
Europa Wschodnia	7,5%	↑ 13,1%	7,5%	↑ 24,1%	11,0%	↑ 28,2%	9,5%	↑ 25,3%	27,6%	↑ 45,7%
Skandynawia	8,2%	↑ 11,2%	2,8%	↔ 2,0%	3,7%	↔ 2,8%	3,9%	↔ 3,0%	4,3%	↓ 2,2%
Europa Południowa	5,1%	↔ 4,7%	10,7%	↑ 14,0%	4,7%	↔ 4,9%	7,8%	↔ 6,1%	3,9%	↔ 3,3%
Europa Centralna	22,8%	↓ 14,5%	12,7%	↑ 14,3%	16,1%	↔ 17,1%	22,6%	↔ 22,8%	26,2%	↑ 12,4%
Wyspy Brytyjskie	3,1%	↔ 3,3%	1,6%	↔ 1,5%	2,3%	↔ 1,7%	5,0%	↓ 2,7%	1,7%	↔ 0,8%
Niemcy	24,6%	↔ 25,8%	9,1%	↔ 9,2%	29,7%	↔ 26,9%	20,7%	↔ 21,4%	22,6%	↔ 21,8%
Rosja	2,4%	↔ 2,1%	2,2%	↔ 2,5%	1,1%	↔ 0,8%	5,0%	↓ 3,8%	1,8%	↓ 0,5%
Inne	7,5%	↑ 13,1%	39,3%	↓ 21,3%	19,2%	↓ 9,3%	14,7%	↓ 8,2%	8,2%	↑ 10,7%

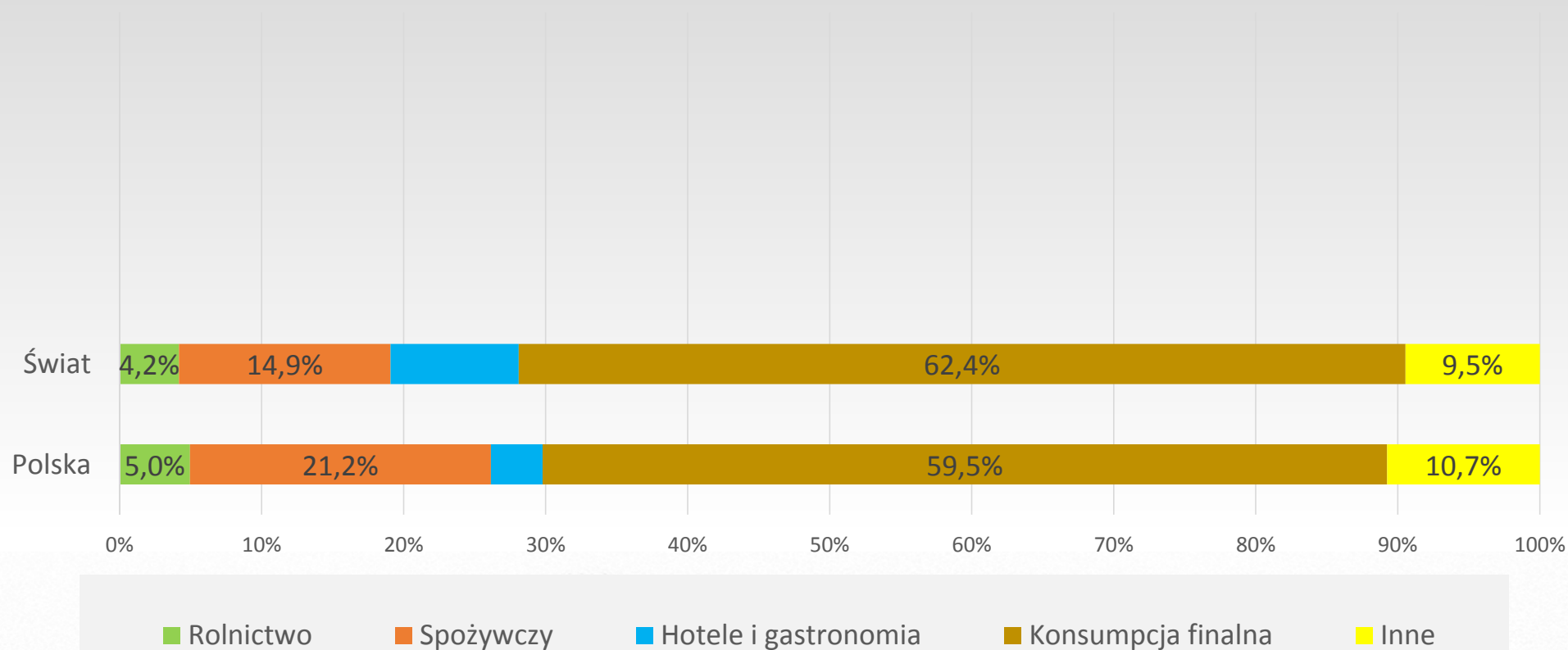
Udział przepływów zagranicznych do przemysłu spożywczego (POL, BGR, CZE, HUN, SVK)

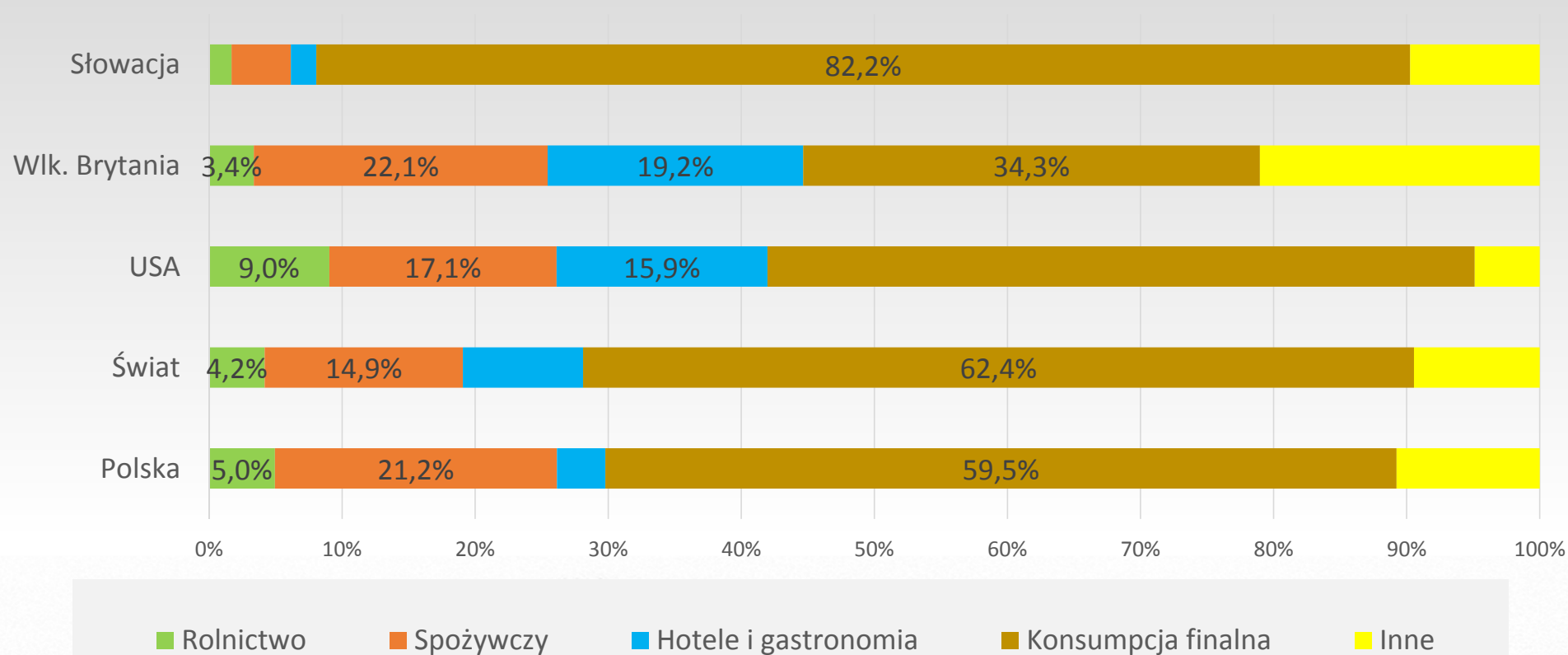
Struktura przepływów z przemysłu spożywczego – 2014

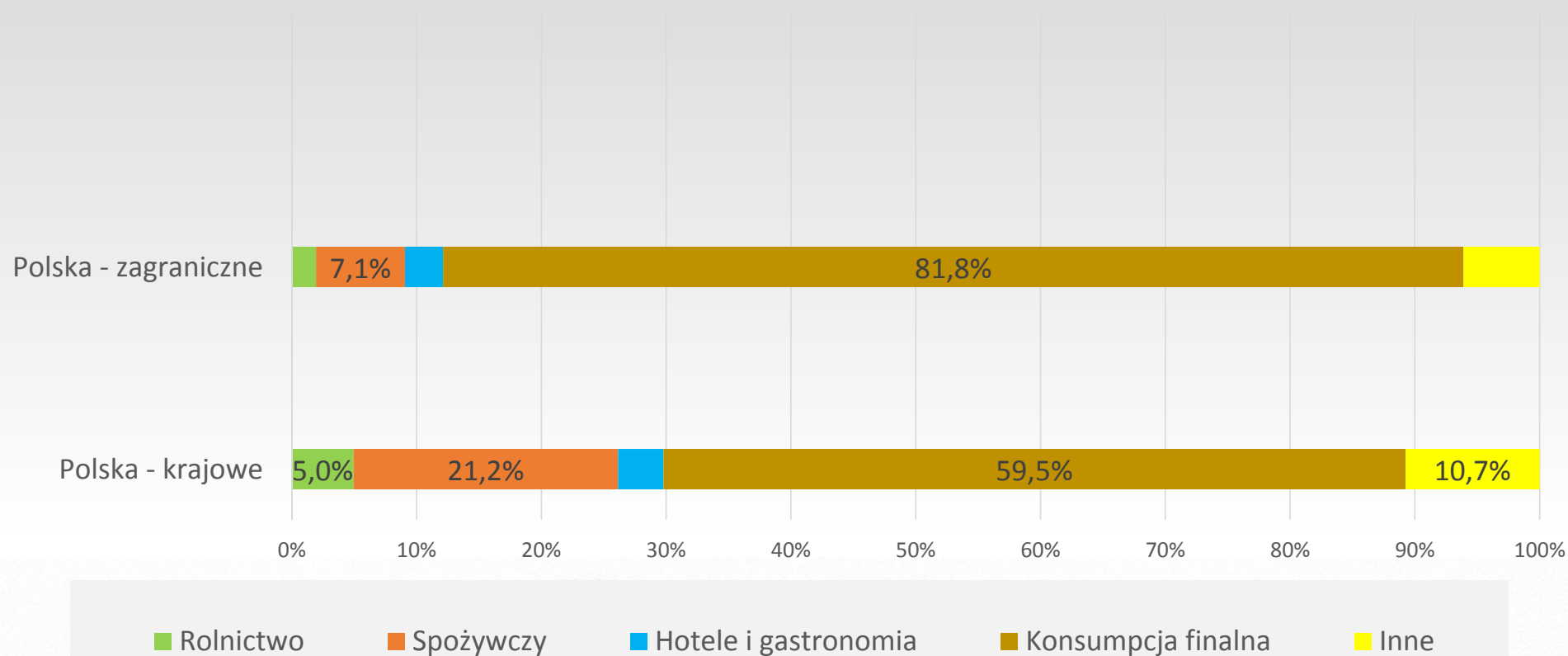
Struktura przepływów z przemysłu spożywczego – 2014

Struktura przepływów z przemysłu spożywczego – 2014

Struktura przepływów krajowych i zagranicznych z przemysłu spożywczego – 2014

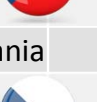

Przepływy z przemysłu spożywczego – najważniejsi partnerzy Polski

Rok	Największy udział		2. miejsce		3. miejsce		4. miejsce	
2000	Niemcy	23,19%	Rosja	11,30%	Czechy	4,42%	Holandia	4,06%
2001	Niemcy	22,64%	Rosja	9,65%	USA	4,58%	Czechy	4,42%
2002	Niemcy	23,75%	Rosja	11,98%	USA	4,73%	Wielka Brytania	4,31%
2003	Niemcy	26,25%	Rosja	10,30%	USA	4,45%	Wielka Brytania	4,37%
2004	Niemcy	23,72%	Rosja	7,67%	Czechy	5,50%	Wielka Brytania	5,25%
2005	Niemcy	23,04%	Rosja	6,48%	Czechy	6,36%	Wielka Brytania	5,16%
2006	Niemcy	23,15%	Czechy	6,52%	Wielka Brytania	6,17%	Rosja	4,89%
2007	Niemcy	23,69%	Wielka Brytania	6,68%	Czechy	6,35%	Francja	5,03%
2008	Niemcy	22,78%	Wielka Brytania	6,12%	Czechy	6,09%	Holandia	5,00%
2009	Niemcy	21,65%	Czechy	7,68%	Wielka Brytania	6,93%	Holandia	5,09%
2010	Niemcy	21,48%	Wielka Brytania	6,48%	Czechy	6,28%	Francja	5,55%
2011	Niemcy	21,89%	Czechy	6,57%	Wielka Brytania	6,55%	Francja	5,86%
2012	Niemcy	20,63%	Wielka Brytania	6,98%	Czechy	6,62%	Francja	6,38%
2013	Niemcy	24,31%	Francja	6,88%	Czechy	6,31%	Wielka Brytania	5,78%
2014	Niemcy	22,73%	Francja	7,49%	Wielka Brytania	6,80%	Czechy	6,23%

Przepływy z przemysłu spożywczego – najważniejsi partnerzy Polski

Rok	Największy udział		2. miejsce		3. miejsce		4. miejsce	
2000	Niemcy 	23,19%	Rosja 	11,30%	Czechy 	4,42%	Holandia 	4,06%
2001	Niemcy 	22,64%	Rosja 	9,65%	USA 	4,58%	Czechy 	4,42%
2002	Niemcy 	23,75%	Rosja 	11,98%	USA 	4,73%	Wielka Brytania 	4,31%
2003	Niemcy 	26,25%	Rosja 	10,30%	USA 	4,45%	Wielka Brytania 	4,37%
2004	Niemcy 	23,72%	Rosja 	7,67%	Czechy 	5,50%	Wielka Brytania 	5,25%
2005	Niemcy 	23,04%	Rosja 	6,48%	Czechy 	6,36%	Wielka Brytania 	5,16%
2006	Niemcy 	23,15%	Czechy 	6,52%	Wielka Brytania 	6,17%	Rosja 	4,89%
2007	Niemcy 	23,69%	Wielka Brytania 	6,68%	Czechy 	6,35%	Francja 	5,03%
2008	Niemcy 	22,78%	Wielka Brytania 	6,12%	Czechy 	6,09%	Holandia 	5,00%
2009	Niemcy 	21,65%	Czechy 	7,68%	Wielka Brytania 	6,93%	Holandia 	5,09%
2010	Niemcy 	21,48%	Wielka Brytania 	6,48%	Czechy 	6,28%	Francja 	5,55%
2011	Niemcy 	21,89%	Czechy 	6,57%	Wielka Brytania 	6,55%	Francja 	5,86%
2012	Niemcy 	20,63%	Wielka Brytania 	6,98%	Czechy 	6,62%	Francja 	6,38%
2013	Niemcy 	24,31%	Francja 	6,88%	Czechy 	6,31%	Wielka Brytania 	5,78%
2014	Niemcy 	22,73%	Francja 	7,49%	Wielka Brytania 	6,80%	Czechy 	6,23%

Przepływy z polskiego przemysłu spożywczego

	Oceania Azja i	Ameryka Północna	Europa Wschodnia	Skandynawia	Europa Południowa	Europa Centralna	Wyspy Brytyjskie	Niemcy	Rosja	Inne
2000	1,9%	7,8%	18,8%	4,8%	3,0%	10,4%	3,7%	23,2%	11,3%	15,1%
2001	3,0%	9,0%	18,4%	5,2%	3,1%	10,0%	4,2%	22,6%	9,6%	14,8%
2002	2,4%	7,3%	19,4%	5,3%	2,8%	8,7%	4,7%	23,7%	12,0%	13,6%
2003	1,8%	6,7%	20,3%	5,4%	2,3%	8,8%	4,5%	26,3%	10,3%	13,6%
2004	2,1%	4,9%	21,8%	5,5%	4,5%	12,7%	5,6%	23,7%	7,7%	11,5%
2005	2,2%	3,7%	23,4%	6,0%	5,9%	12,0%	5,4%	23,0%	6,5%	11,8%
2006	2,6%	2,9%	24,9%	5,4%	7,2%	11,8%	6,5%	23,1%	4,9%	10,7%
2007	2,1%	2,7%	25,3%	5,0%	7,1%	13,8%	7,2%	23,7%	3,9%	9,4%
2008	2,0%	2,5%	24,7%	5,3%	7,1%	14,0%	6,9%	22,8%	3,5%	11,2%
2009	2,4%	2,6%	23,8%	5,4%	9,4%	14,1%	7,7%	21,6%	4,0%	9,1%
2010	3,3%	2,4%	21,3%	5,4%	9,2%	14,6%	7,2%	21,5%	4,2%	10,9%
2011	4,7%	2,1%	21,5%	5,3%	8,2%	14,8%	7,1%	21,9%	3,5%	11,0%
2012	4,4%	2,3%	20,5%	5,0%	8,1%	15,4%	7,8%	20,6%	3,7%	12,3%
2013	3,5%	1,9%	19,6%	5,2%	8,4%	15,0%	6,8%	24,3%	4,0%	10,3%
2014	3,1%	1,9%	20,5%	4,9%	9,2%	15,5%	7,8%	22,7%	2,9%	11,5%

Przepływy z polskiego przemysłu spożywczego do konsumenta finalnego

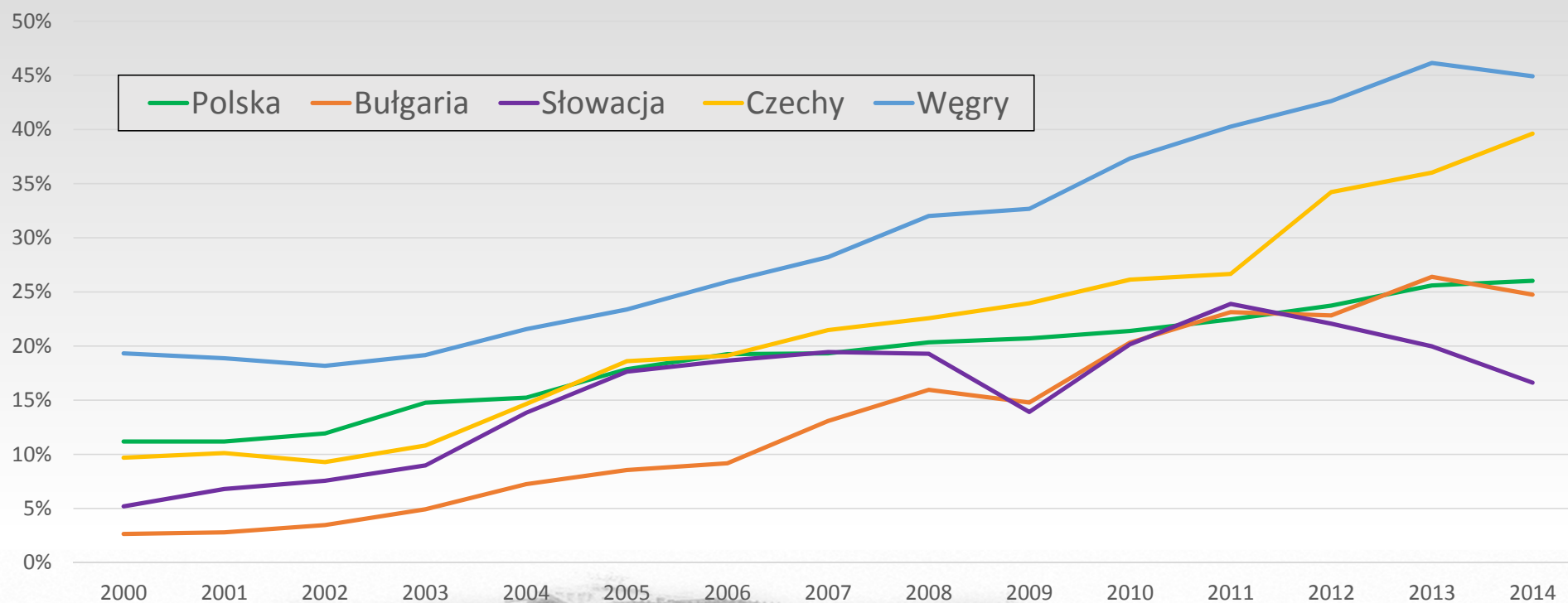
	Oceania Azja i	Ameryka Północna	Europa Wschodnia	Skandynawia	Europa Południowa	Europa Centralna	Wyspy Brytyjskie	Niemcy	Rosja	Inne
2000	1,2%	6,8%	24,4%	3,2%	2,8%	8,4%	3,6%	20,7%	14,3%	14,4%
2001	1,9%	7,5%	23,7%	3,7%	2,7%	9,4%	3,8%	23,5%	12,5%	11,4%
2002	1,6%	6,9%	23,8%	3,6%	2,6%	7,6%	4,2%	23,2%	15,0%	11,6%
2003	0,9%	6,5%	24,1%	4,1%	2,1%	7,6%	4,4%	25,3%	12,3%	12,7%
2004	1,4%	4,7%	24,9%	4,7%	4,1%	12,2%	5,5%	22,8%	8,5%	11,3%
2005	2,0%	3,6%	26,0%	5,7%	5,7%	11,4%	5,3%	22,3%	6,9%	11,0%
2006	2,4%	2,9%	27,1%	5,0%	7,2%	10,9%	6,7%	21,5%	5,3%	10,9%
2007	1,9%	2,7%	27,5%	4,5%	7,4%	13,2%	7,7%	22,5%	4,1%	8,5%
2008	1,9%	2,3%	26,2%	4,9%	7,5%	13,5%	7,2%	21,9%	3,7%	10,9%
2009	2,2%	2,5%	25,1%	5,0%	10,3%	13,7%	7,3%	21,0%	4,2%	8,7%
2010	3,2%	2,3%	22,6%	5,2%	9,9%	14,3%	7,0%	20,4%	4,3%	10,9%
2011	4,8%	1,9%	22,2%	4,9%	8,8%	14,5%	7,4%	21,2%	3,6%	10,7%
2012	4,5%	2,0%	21,4%	4,6%	8,6%	14,0%	8,0%	20,8%	3,9%	12,3%
2013	3,5%	1,8%	20,9%	4,0%	9,1%	15,2%	6,7%	24,0%	4,2%	10,7%
2014	2,9%	2,0%	21,0%	4,0%	9,8%	16,0%	7,7%	22,5%	3,1%	11,0%

Przepływy zagraniczne z przemysłu spożywczego (POL, BGR, CZE, HUN, SVK)

	POLSKA	BUŁGARIA	CZECHY	WĘGRY	SŁOWACJA
Produkcja globalna 2014 [w mld dolarów]	74 440	6 494	16 877	13 425	5 080
Azja i Oceania	2,4% ↑ 3,7%	8,2% ↑ 9,8%	1,2% ↑ 2,3%	7,1% ↓ 4,6%	0,4% ↔ 0,5%
Ameryka Północna	8,1% ↓ 2,1%	5,7% ↓ 2,3%	2,4% ↓ 1,1%	4,3% ↓ 1,1%	0,6% ↓ 0,3%
Europa Wschodnia	18,9% ↔ 20,5%	14,3% ↑ 21,0%	49,9% ↓ 42,0%	26,9% ↑ 35,3%	63,8% ↓ 58,2%
Skandynawia	5,1% ↔ 5,0%	1,5% ↓ 0,8%	1,3% ↑ 3,1%	1,9% ↔ 2,3%	2,1% ↑ 3,1%
Europa Południowa	3,0% ↑ 8,6%	13,1% ↑ 20,2%	2,6% ↑ 10,6%	7,5% ↑ 8,7%	1,4% ↑ 6,4%
Europa Centralna	9,7% ↑ 15,3%	9,2% ↔ 10,0%	9,3% ↑ 12,6%	12,9% ↑ 18,1%	8,0% ↑ 9,2%
Wyspy Brytyjskie	4,2% ↑ 7,4%	5,2% ↓ 1,4%	3,0% ↑ 4,4%	2,8% ↑ 4,1%	3,7% ↑ 3,7%
Niemcy	23,2% ↔ 22,6%	5,4% ↑ 7,4%	16,5% ↔ 16,4%	17,3% ↓ 14,7%	6,7% ↔ 5,6%
Rosja	11,0% ↓ 3,5%	5,1% ↓ 2,3%	3,1% ↓ 1,7%	8,5% ↓ 3,1%	3,2% ↓ 1,2%
Inne	11,4% ↑ 14,5%	30,3% ↓ 26,9%	10,8% ↓ 5,8%	10,7% ↓ 7,9%	13,1% ↔ 11,7%

Udział zagranicznych przepływy towarów i usług sektora spożywczego w całkowitych przepływach

Podsumowanie 1/2

- W ostatnich latach dochodzi do dynamicznego wzrostu skali powiązań polskiego rolnictwa z zagranicą. Dotyczy to zarówno przepływów towarów i usług do jak i z rolnictwa.
- Podobne procesy dotyczą przemysłu spożywczego
- W przypadku przepływów do rolnictwa dochodzi do zastąpienia towarów z państw spoza UE towarami z państw członkowskich UE
- Obserwuje się wzrost udziału przepływu towarów z polskiego rolnictwa do Niemiec kosztem pozostałych partnerów handlowych

Podsumowanie 2/2

- Towary i usługi z państw spoza UE kierowane do polskiego przemysłu spożywczego zastępowane są towarami i usługami z państw UE.
- Podobne procesy obserwowane są w przypadku eksportu towarów i usług wytworzonych w polskim przemyśle spożywczym.
- Głównym partnerem Polski pozostają Niemcy z blisko 25% udziałem. Po przystąpieniu do Unii drugim najważniejszym partnerem były Czechy, Wielka Brytania, czy Francja kosztem Rosji.
- Zauważa się pewne wspólne trendy w procesie przemian struktury geograficznej przepływów międzynarodowych dla 5 analizowanych państw Europy Środkowo-Wschodniej:
 - Odnośnie przepływów do sektorów przetwórczych maleje udział przepływów z państw spoza UE, natomiast rośnie udział przepływów pomiędzy państwami regionu
 - Zauważa się wzrost przepływów do państw „starej” UE w miejsce przepływów do państw pozaunijnych oraz państw Europy Środkowo-Wschodniej
- Obserwowane procesy otwierania się na świat nie były najpewniej bezpośrednio spowodowane przystąpieniem do UE, aczkolwiek przystąpienie do UE zaważyło na strukturze tych przepływów

Dziękuję za uwagę

